

УДК 338.48

Маракіна В.І.¹, Цвілій С.М.²

¹ студ. гр. ГФ-221 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

З 24 лютого 2022 року триває збройна агресія так званої «росія» в Україні, наслідками якої є не лише людські втрати, але й значні збитки інфраструктури і секторів економіки, зокрема туризму. Замість розвитку внутрішнього туризму спостерігалась мільйонна міграція населення всередині держави та масовий виїзд громадян України за кордон, який не пов'язаний із туристичною метою. Водночас поступове звільнення українських територій від російських військ дало надію на повернення до мирного життя в осяжному майбутньому. Війна спустошила сферу туризму, порушила фінансові, енергетичні та продовольчі ринки, спричинила шалену інфляцію у світі. Тоді туризм у центральній, східній та південній Україні повністю припинився. З огляду на такі тенденції питання відновлення туризму, зокрема у повоєнний період, є особливо актуальним.

Разом з тим, відзначено, що нині сфера туризму визначається наступними особливостями [1]: менеджмент туристичного бізнесу більш зосереджений на волонтерстві й перетворенні туристичних хабів на гуманітарні чи волонтерські штаби; на туристичному маршруті повинні бути передбачені бомбосховища чи інші захисні споруди; повинні бути мінімізовані маршрути довкола важливих державних і військових об'єктів, які можуть стати мішенями ракетно-бомбових ударів російського агресора; пляжні, пішохідні тури неможливі через триваючі військові дії й наявність

мінних полів, розмінування яких, за прогнозами, триватиме кілька років після закінчення війни.

Водночас, цілковито безпечних регіонів в Україні під час війни не існує, що безпосередньо негативно впливає на туристичну привабливість країни, яка наразі близька до нуля. Іноземні туристи не мають можливості і бажання відвідувати Україну через регулярні масові артилерійські обстріли та ракетно-бомбові удари, руйнування інфраструктури, враховуючи підвищену небезпеку у світлі військових дій і припинення авіасполучення. Зараз внутрішній туризм також переживає серйозну кризу через міграцію людей із небезпечних регіонів у безпечніші, замість відвідування інших частин України з туристичною метою. Доцільно наголосити, що індустрія туризму продовжує функціонувати навіть під час війни. У зв'язку з численними скаргами туристичних операторів і туристичних агентств, які просять чітко роз'яснити правила безпеки під час подорожей всередині країни, Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ) оприлюднило інформацію про дозволи і обмеження, що діють під час воєнного стану в центральних і західних областях України. Чим довше затягнеться війна в Україні, тим більше страждатиме Європа. Ці прогнози засвідчують висновки Європейської туристичної комісії (ЕТК). Вважається, що російська агресія не лише стала серйозною перешкодою для відновлення туристичної індустрії континенту після пандемії, а й спонукає туристів розглядати альтернативні напрямки інших країн. Мандрівники зі США, Канади, Китаю, Японії, Бразилії значно скоротять свою присутність на європейському континенті цього року, згідно з аналізом шести найперспективніших іноземних туристичних ринків для Європи. Основними причинами є небезпека та подорожчання житла [2].

Перспективи розвитку туризму в Україні після війни включають наступне: 1) збільшити частку туристів можна завдяки досвіду країн, які пережили війну, оскільки у багатьох туристів виникає великий інтерес до місць, які стали пам'ятними маршрутами та повоєнними символічними місцями. Освітній туризм може бути актуальним для того, щоб «побувати і побачити на власні очі» лихоліття, які відбувалися в Маріуполі, Бучі, Ірпені, Харкові, інших містах і селах після війни; 2) вшанування певних місць в країні, таких як Чорнобаївка, Зміїний острів тощо, що можуть бути унікальними символами слави; 3) наповнення фондів для відновлення України та створення конкретних програм і стратегій відновлення. Щоб відновити позиції України та Запорізької області на повоєнному міжнародному ринку туризму, туристичні підприємства мають знайти нові способи реклами та продажу своїх продуктів і послуг. Одним із них є створення системи раціональних взаємозв'язків для вирішення певних планових завдань. Правильна інтеграція дозволить забезпечити

синергетичні зв'язки та посилити дії один одного. На шляху повоєнного відновлення сфери туризму в Запорізькій області доцільно також врахувати досвід інших країн та їх регіонів, які теж були у кризових ситуаціях, економіка яких, і сфера туризму зокрема, зруйнована через війну, і туризм яких тепер успішно розвиваються.

Концептуальні засади реструктуризації потенціалу туризму Запорізької області забезпечують стійкий комплекс поглядів на визначення майбутнього вектору розвитку в контексті формування стратегії повоєнної відбудови. Варто відзначити стратегічними орієнтирами повоєнного відновлення сфери туризму в Запорізькій області: розгалуження інфраструктури туристичних послуг та оцифрування рішень; розвиток туризму на трьох рівнях (щодо туристичного напрямку, інвестиційних проєктів і місцевих особливостей) та формування конкурентної переваги; просування унікального бренду регіону за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Potential of international cooperation of Ukraine in the geoeconomic space of the tourist industry / S. M. Tsviliy [et al.] // *GeoJournal of Tourism and Geosites*. – 2023. – No. 49(3). – P. 946–961.
2. Трусова Н. В. Стійкий безпечний інноваційний розвиток у вітчизняній територіальній туристичній дестинації / Н. В. Трусова, С. М. Цвілій // *Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ»*. – 2023. – №2. – С. 42–50.